

KUĞULU PARK

AĞAÇLARININ

BUDANMASINA!

İLİŞKİN İNCELEME

YAZANAĞI

Başkent Ankara'nın simgelerinden ve en çok ziyaret edilen parklardan birisi olan Kuğulu Park; aralık ayının başında gündeme gelmiş, basında günlük haberlere konu olmuştur. 36 adet akkavak (*Populus alba* L.), 8 adet saplı meşe(*Quercus robur* L.), 1 adet geyikdiken(*Crataegus monogyna* Jack.) ve 2 adet doğu mazısı(*Biota orientalis*) yerden 2 - 13 metre yüksekliklerden (gövdelerin yarısı) kesilmiştir. Bu uygulamaya halkın tepki göstermesi, gazetelerde eleştiri yazılarının çıkması üzerine Çankaya Belediyesi yetkilileri de açıklama yapmak zorunda kalmıştır. Bu gelişmeler üzerine adı geçen parktaki uygulamayı yerinde görüp incelemek üzere 25.12.2017 tarihinde çalışma başlatılmıştır. Çalışmaya TMMOB Peyzaj Mimarları Odasından Ayşegül ORUÇKAPTAN, Harun KILIÇOĞLU, Burak SEVİM, Kavaklıderem Derneği'nden İsa ÇAPANOĞLU, Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneğinden (KIRSAL ÇEVRE) Çiğdem ÖNAL EMİROĞLU, Engin EMİROĞLU ve Ahmet DEMİRTAŞ katılmıştır.

Parkı oluşturan ağaçların çoğunluğunun görkemli boyutlar kazanmış akkavak(*Populus alba*) olması, ortasındaki havuzda kuğu ve kazların yüzmesi nedeniyle ziyaretçiler için eşsiz bir dinlenme yeri olmaktadır. 25 metre boyundaki kavakların gölgelediği park yaz sıcaklığında serinlenebilecek ender yerlerdendir.

Botanik Parkı içinde kalmış olan su kaynağından başlayıp Kuğulu Park'ı izleyip Kızılay yönünde aktıktan sonra Sıhhiye düzlüğünde İncesu Deresi ile birleşen Kavaklıdere'yi, günümüzde üzeri kapatıldığı için dışarıdan göremiyoruz. Kavaklıdere iki yanı kavak ağaçları ile bezeli olduğundan bu

adı almıştır. Kavaklıdere Sementi'nin adının da bu kavaklardan geldiği bilinmektedir.

Kavaklıderem Derneği ile Kırsal Çevre'nin 2006 yılında yaptıkları ağaç envanteri ve röleve planı çalışması sonucunda Kuğulu Park içinde 37 türden 231 adet odunsu bitki olduğu saptanmıştır. Hazırlanan ağaç tanıtım plakaları Çankaya Belediye Başkanı Muzeffer ERYILMAZ'ın katıldığı törenle asılmıştır. Parkın Atatürk Bulvarı üzerindeki sınırında "anıt ağaç" olarak tescil edilmiş bir adet alıç(*Crataegus orientalis* Pall. bulunmaktadır.

Kuğulu Park bitişğinde yapılan alt geçit

çalışmaları sırasında Ağustos 2006 tarihinde Bulvar sınırındaki servi kavaklar (16 adet) ile anıt alıç ağacı ağır yaralanmıştır. Kavakların 14 tanesi ise kurumuştur. Alt geçit çalışmaları ile parkın sınırları daraldığı gibi ağaçları besleyen suyun akış düzeni de değişmiştir. Ağaçların kuruması ile oluşan boşluklara Hacıkadın Vadisi'nden getirilen akkavak fidanları dikilmiştir. Bu fidanlardan iki tanesi günümüzde ağaç boyutlarına erişmiştir.

25 Aralık 2017 tarihinde Kuğulu Park röleve planı temel alınarak ağaçların göğüs çevreleri ve boyları ölçülmüş, yapılmış olan uygulamalar saptanmış, olumsuzluklar ayrıntılı olarak kaydedilmiştir. Yapılan incelemede;

- 1) Ağaç röleve planında yer alan 4, 7,10, 82,97,98, 99 ve 101 No. lu ağaçların yerinde olmadığı,
- 2) 12 no.lu saplı meşenin(*Quercus robur* L.) yan

dallarının tepeye değin budandığı ve servi kavağa çevrildiği,

- 3) 2006 yılında yaşları 60-73 olduğu belirlenen 11, 12A, 17,19,21,96 no. lu saplı meşelerin (*Quercus robur* L.) 6-10 metre yükseklikteki gövdelerinden kesildiği,
- 4) 2006 yılında 85 yaşında ve ortalama 20 metre boyunda olan 36 adet akkavak (*Populus alba* L.) ağacının 7-12 metre yükseklikten ve gövdesinden kesildiği,
- 5) Röleve planındaki 195 no. lu geyikdikenini, yemişenin (*Crataegus monogyna* Jacq.) bütün dallarının 3 metre yükseklikten kesildiği,
- 6) Batı sınırındaki eğimli alandaki doğu mazılarından (*Biota orientalis* End.) 2 adedinin 1,5 metre yükseklikten kesildiği,
- 7) Kesim yüzeylerinin hiçbirinin çürük olmadığı ve sağlam olduğu, üzerine macun sürüldüğü,
- 8) Daha önce yıldırım isabet ettiği ve devrildiği söylenen 108 no. lu akkavak (*Populus alba*

L.) ağacının 110cm. yükseklikten kesildiği, gövdesinde çürük olmadığı,

- 9) Kesilen ağaç gövdelerinin daire biçimine getirilmiş çok sayıda parçasının park içine bırakıldığı, bazı kişilerin bu parçaları alıp götürdükleri,
- 10) Toplam 46 adet ağacın kesilmesi sonucunda parkın üzerinde büyük bir boşluk oluştuğu,
- 11) 5 No. lu akkavak ağacının gövdesinden kesilmesine karşın üzerine aydınlatma lambası takılmış olan kuru ve çürük dalının yerinde tutulduğu,
- 12) Ağaçların gövdelerine demir çemberle takılmış aydınlatma lambalarının ve çeşitli amaçlar için bağlanmış tel ve iplerin ağaç gövdelerini boğmakta olduğu belirlenmiştir.

Budama: Özel bir biçim vermek, daha çok meyve ve odun vermesini sağlamak amacıyla; ağacın kurumuş, yaralanmış, başka ağaçlara zarar veren, insan geçişine engel olan dallarının, tekniğine uygun biçimde ve mevsiminde kesilmesi işlemidir.

Yapılan işleme bakıldığında: ağaçların budanmadığı gövdelerinden kesilerek deyim yerindeyse doğrandığı ortadadır. 46 adet ağacın kesilmesi sonucunda parkın görünümü tümüyle değişmiş ve çirkinleşmiştir. Geniş yapraklı ağaçların sürgün verme yeteneğinden yararlanarak, belirli bir yükseklikten kesilmesi, bu işlemin 10-15 yıl aralıkla yinelenmesi işlemine “**tetar işletmeciliği**” denir. Anadolu köylüsü kavak ve söğüt ağaçlarında “**tetar işletmeciliği**” uygulaması yaparak yakacak odun ve yapı malzemesi üretir. Ancak böyle bir uygulamayı parklarda yapmak doğru bir seçim değildir. Elma armut gibi meyve ağaçları yaşlanıp verimden düştüğünde (yeniden sürgün vereceği için) ağaçlar gövdesinden veya kalın dallarından kesilir. Bu uygulamayla bir süre daha meyve alınabilir. Kuğulu Park örneğinde bu yöntemi uygulamak doğru olmaz.

Kısaca söyleyecek olursak; budama uygulamalarında belirlenmiş olan amaç, ağacın türü, sağlığı ve bulunduğu yer önemlidir.

Kuğulu Park koyu gölgesi, kuğu ve kazlarıyla her gün çok sayıda ziyaretçisi olan ve kent kültüründe önemli yeri olan bir yerdir. Böyle bir parkta fidan dikerken veya budama yaparken çok özen gösterilmelidir. İnsanın belleğinde yer etmiş olan görüntüyü değiştirecek işlemlerin yapılması doğru olmaz. Parktaki havuzun biçiminin, oturma banklarının ve parke taşlarının bile değiştirilmemesi gerekir. 46 ağacın kesilmesiyle parkın görüntüsü

değiştirilmiştir. Aynı şekilde parktaki ağaç türlerinin dışındaki türlerin dikilmesi de görüntüyü değiştirir. Son yıllarda top akasya ve leylandi servi dikilmesi bu bağlamda sayılabilir.

Parktaki bu uygulamaya ilişkin olarak halktan ve köşe yazarlarından gelen tepkilere karşı Çankaya Belediye Başkanı Alper TAŞDELEN şu Twiti atmıştır.

<Neden Budama Yapıyoruz?

Mevcut ağaçların gelişimini engelleyen hastalıklı ve kuru dallar ile ağacın dengesini ve taç yapısını bozan büyük dalların alınması işlemidir.

Budama işlemi ağacın ömrünü uzatmak ve sağlıklı taç, gövde ve kök yapısına kavuşturmak amacı ile yapılır.

Budama işlemi form(şekil) budaması ve derin

Neden Budama Yapıyoruz?

Mevcut ağaçların gelişimini engelleyen hastalıklı ve kuru dallar ile ağacın dengesini ve taç yapısını bozan büyük dalların alınması işlemidir.

Budama işlemi ağacın ömrünü uzatmak ve sağlıklı taç, gövde ve kök yapısına kavuşturmak amacı ile yapılır.

Budama işlemi form(şekil) budaması ve derin budama olarak iki şekilde yapılır.

Form budama bitkiye düzgün bir taç yapısı oluşturmak amacı ile yapılır derin budama ise bitkinin yaşlanmış olan kök ve gövdesini gençleştirmek amacı ile ve ayrıca çevreye vereceği zararı engelleme amacı ile de yapılır.

Kuğulu parkta yapılan budama Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun onayı ile ve ayrıca Ankara Orman İletme Müdürlüğü'nün görüşüne istinaden ve bağlı ekiplerin kontrolünde yapılmıştır.

Kuğulu Parkın Ankara için önemli bir ekosistem ve peyzaj değerine sahip olması itibarı ile parktaki ağaçların kuruma sebepleri ve bunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi için AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümünden oluşturulan bir heyet ile birlikte bir çalışma yürütülmektedir.

Kavaklıdere'ye ismini veren bu kavakların (Ak Kavak, Servi Kavak) yaşatılması için gençleştirme (Budama) dışında parkta diğer çalışmalarımızda devam etmektedir.

Alper Taşdelen @AlperTasdelen06 · 8 Ara

Kuğulu Parkın şu anki görüntüsü beni de rahatsız ediyor.Ancak yaşlı ağaçları kurtarmak ve parkımızı yaşatmak için budama yapmak zorundaydık

budama olarak iki şekilde yapılır.

Form budama bitkiye düzgün bir taç yapısı oluşturmak amacıyla yapılır derin budama ise bitkinin yaşlanmış olan kök ve gövdesini gençleştirmek amacı ile ve ayrıca çevreye vereceği zararı engellemek amacıyla yapılır.

Kuşulu parkta yapılan budama Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun onayı ile ve ayrıca Ankara Orman İşletme Müdürlüğü'nün görüşüne istinaden ve bağlı ekiplerin kontrolünde yapılmıştır.

Kuşulu Parkın Ankara için önemli bir ekosistem ve peyzaj değerine sahip olması itibarı ile parktaki ağaçların kuruma sebepleri ve bunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi için AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümünden oluşturulan bir heyet ile birlikte bir çalışma yürütülmektedir.

Kavaklıdere'ye ismini veren bu kavakların(Ak Kavak, Servi Kavak) yaşatılması için gençleştirme (budama) dışında yeni kavak dikimi çalışmalarımızda devam etmektedir.>

Parktaki kesimi görmeyenler, ömründe hiç ağaç budamamış olanlar bu yazılanlara inanabilir. Doğrularla yanlışları birbirinden ayırmak her zaman kolay değildir.

Sanki Kuşulu Parkın ağaçları yarıdan kesilmemiş gibi Belediye Başkanı açıklama yapmıştır. Şu anda kavakların gövdesinde dal kalmamış, dal olan bir tanesinin ise tepesi kesilmiştir.

Yaptıkları uygulama ile ağacın kökü nasıl sağlığına kavuşacaktır?

96 yaşındaki akkavak, 83 yaşındaki saplı meşe ve 70 yaşındaki meşeye nasıl bir form vermeye çalışılmaktadır?

Bu uygulama Çankaya Belediyesinin kendi ekibi tarafından mı, taşeron ekibi tarafından mı yapılmıştır?

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu adıyla bir kurum yoktur.

Ankara Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu vardır. O kurulda saplı meşe ve akkavak ağacının budanması konusunda uzman kişi var mıdır?

Parktaki ağaçlar budama adı altında doğrandıktan sonra AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümünün ağaçların kuruma nedenleri dolayısıyla akla gelmiş olması iyi bir başlangıç olabilir mi?

Sonuç Olarak:

- Akkavaklar (*Populus alba* L.) budanmamış amacı belirsiz bir biçimde gövdelerinden kesilmiştir. Kuşkusuz ağaçlar kurumayacak, ilkbaharda yoğun biçimde, gövdenin her yerinde sürgün verecektir. Ağacın görüntüsü bozulacak, 5-10 yıl sonra gölge oluşturabilecektir.
- 6 adet saplı meşe (*Quercus robur* L.) birkaç kuru dalı dışında budanmaması gerekirdi.

(Budama yapanlar meşe ile akkavak ağacını ayırt edebiliyor mu?) Bir adet saplı meşe ise servi kavak gibi yapılmıştır. Ağacın dengesi ve formu ancak böyle bozulabilir.

- c) Kuğulu Park içinde bulunan akkavaklardan 3-4 adedinin gövdesinin ortasında çürüme vardır. 2006 yılında bunların devrilme tehlikesi yoktu. Gövdesinde çürüme olması değil çürüklüğün miktarı önem taşır. O nedenle budama yapılmadan önce ağaçların gövdelerinde çürüme derinliğini belirlemek amacıyla inceleme yapılması gerekirdi.
- d) Bir adet geyik dikenli, yemişen ağacı budama adı altında acınası bir duruma getirilmiştir. Sağlığı yerinde olan bir ağaç neden budanmıştır? Bu ağaçların meyveleri kuşların beslenmesi için önem taşır.
- e) Parkta budama yapılması gereken ağaçlar olabilir. Bunların yalnızca kurumuş ve tehlike oluşturacak dalları kesilmelidir. Neredeyse parkın ağaçlarının yarısının şimdi yapıldığı şekilde kesilmesinin açıklanabilir bir yanı yoktur. Yapılmak zorunda kalınsa bile hepsi birden değil, 4-5 yıllık bir döneme yayılmalıdır.

Bu yazanak aşağıda imzası bulunan bizler tarafında ortaklaşa hazırlanmıştır.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası adına;
Ayşegül ORUÇKAPTAN (Başkan), Harun KILIÇOĞLU
(Genel Sekreter Yrd.), Burak SEVİM (Teknik Görevli)

Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği adına; Ahmet DEMİRTAŞ (Başkan), Çiğdem ÖNAL EMİROĞLU (Sayman)

Kavaklıderem Derneği'nden İsa ÇAPANOĞLU (Üye)

